

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Sănduță împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea stabilirii pensiei,

împotriva deciziei din 02 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-24/25
NR. PIGD 2-23033841-01-3ra-20012025)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat. Articolul 246, alineatul (2), litera h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței ierarhic inferioare nu constituie un temei de casare a acesteia.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Dodon,
Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, A. Braga, V. Sîrbu,

23 septembrie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Elena Croitor, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 06 martie 2023, Ghenadie Sănduță a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei teritoriale de asigurări sociale Ialoveni, solicitând anularea ca fiind ilegală, emisă contrar prevederilor legii, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ialoveni nr. 40/2023/381 din 11 ianuarie 2023 privind respingerea cererii de stabilire a pensiei, anularea ca fiind ilegal răspunsul nr. S-208/23 din 06 februarie 2023 a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind examinarea cererii prealabile nr. 40/2023/381 din 11 ianuarie 2023 privind refuzul în stabilirea pensiei pentru vechimea în organele afacerilor interne în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, obligarea la stabilirea, calcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, conform calculului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei eliberat de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, care la 17 noiembrie 2022 a constituit 25 ani 03 luni 03 zile, începând cu 17 noiembrie 2022, data eliberării din serviciu după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, în conformitate cu prevederile pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului RM nr. 78 din 21 februarie 1994, Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 și Ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul MAI, încasarea cheltuielilor judiciare suportate și încasarea prejudiciului moral în mărime de 1.000 de lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la 01 august 1998 a început activitatea în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, în baza ordinului CP nr. 105 ef. din 23 iulie 1998. Prin Ordinul IGP nr. 649 ef. din 15 noiembrie 2022, începând cu 17 noiembrie 2022 au încetat raporturile de serviciu al funcționarului public cu statut special, în calitate de inspector principal, ofițer al Sectorului de Poliție nr. 1-Ialoveni al Inspectoratului de Poliție Ialoveni, conform art. 38, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

3. Prin cererea din 30 noiembrie 2022, în temeiul art. 49, alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-X11 din 23 iunie 1993, a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ialoveni, stabilirea, calcularea și achitarea pensiei, conform calculului. Potrivit acestuia, la 17 noiembrie 2022 vechimea în muncă cu avantaje a constituit 25 ani 03 luni 03 zile, cu perioadele: 01 august 1998 - 16 iulie 2000 studiile în Colegiul de Poliție al MAI al RM; 16 iulie 2000 - 17 noiembrie 2022 - serviciul în cadrul subdiviziunilor MAI.

4. Reclamantul a precizat că, perioadele de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu avantaje pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, de două luni vechime pentru o lună de serviciu, sunt: 03 martie 2003 - 08 iulie 2003, în total 00 ani 08 luni și 10 zile-polițist al izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău; 30 iulie 2018 - 12 martie 2019, în total de 01 ani 02 luni și 24 zile-ofițer al Serviciului de escortă al Secției management operațional al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI. Astfel, potrivit informației gestionate de către MAI, vechimea în muncă în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii nr. 1544/1993, la 17 noiembrie 2022 a constituit 25 ani 03 luni 03 zile.

5. După examinarea cererii privind stabilirea, calcularea și achitarea pensiei și a dosarului personal, Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ialoveni, i-a stabilit pensia în cuantum de 5.829,34 de lei, începând cu 17 noiembrie 2022, fără termen. Iar la 16 decembrie 2022 i-a fost transferată la card suma de 8.355,39 de lei.

6. Conform art. 49, alin. (2) din Legea nr. 1544/1993, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Respectiv, reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale au omis termenul de 30 zile. Decizia prin care s-a respins cererea de stabilire a pensiei a fost emisă la 11 ianuarie 2023.

7. Totuși, prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ialoveni nr. 40/2023/381 din 11 ianuarie 2023, i s-a respins cererea cu privire la stabilirea pensiei, deoarece perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și nu există temei de stabilire a pensiei.

8. Drept urmare a dezacordului cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Ialoveni nr. 40/2023/381 din 11 ianuarie 2023, la 27 ianuarie 2023 a depus cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei enunțate cu admiterea cererii privind stabilirea, calcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, deoarece conform calculului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei eliberat de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, la 17 noiembrie 2022 stagiul vechimii în muncă cu avantaje a constituit 25 ani 03 luni 03 zile, ceea ce-i acordă dreptul la pensie și repararea prejudiciului cauzat în sumă de 100 de lei. Iar prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-208/23 din 06 februarie 2023, i s-a respins cererea prealabilă.

9. Reclamantul a considerat interpretarea și invocarea eronată a normei menționate, și anume că escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu se raportează la prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Reglementarea conținută la lit. d) arată expres că persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne cad sub incidența prevederilor vizate, nefiind limitat cercul de subiecți doar persoanele angajate în cadrul sistemului penitenciar.

10. Conform Legii nr. 1544/1993 și ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul MAI, urma a fi luate în calcul vechimea în muncă cu înlesniri (avantaje) pentru stabilirea pensiei, cu acordarea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu. Actele prezentate Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv calculul eliberat de către Inspectoratul de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, atestă faptul că la 17 noiembrie 2022, data eliberării din serviciu după acumularea vechimii în muncă, avea stagiul de 25 ani 03 luni 03 zile, ceea ce-i permite dreptul la pensie. Casa Națională de Asigurări Sociale eronat a interpretat prevederile legislației.

11. Reclamantul a susținut că decizia contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată. Conform ordinului nr. 105 ef. din 23 iulie 1998 a fost înmatriculat la studii în Colegiul de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova din 01 august 1998 până la 16 iulie 2000. Potrivit ordinului nr. 94 ef. din 09 august 2000 a fost numit polițist al Batalionului pentru paza băncilor din municipiul Chișinău a DPS de la 16 iulie 2000 până la 03 martie 2003. Prin ordinul nr. 20 ef. din 03 martie 2003 a fost numit polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău, începând cu 03 martie 2003 până la 08 iulie 2003. Prin ordinul nr. 105 ef. din 04 august 2003 a fost numit inspector de sector, de la 08 iulie 2003 până la 30 iulie 2018. Prin Ordinul nr. 365 ef. din 30 iulie 2018 a fost numit prin transfer ofițer al serviciului de escortă al Secției management

operațional a Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, începând cu 30 iulie 2018 până la 12 martie 2019. Prin ordinul nr. 104 ef. din 18 martie 2019 a fost numit inspector principal, ofițer de sector al Sectorului de Poliție nr. 1 Ialoveni al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, de la 12 martie 2018 până la 17 noiembrie 2022. Prin ordinul nr. 649 ef. din 15 noiembrie 2022 în temeiul art. 38, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI, începând cu 17 noiembrie 2022 a fost încetat raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special, în legătură cu acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie. Vechimea calendaristică în serviciul în cadrul Ministerului Afacerilor Interne la data concedierii 17 noiembrie 2022 a constituit 24 ani 03 luni 16 zile. La fel, perioadele de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri pentru stabilirea pensiei de două luni vechime pentru o lună de serviciu, sunt 03 martie 2003 - 08 iulie 2003, în total 00 ani 08 luni și 10 zile- polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău; 30 iulie 2018 - 12 martie 2019, în total de 01 ani 02 luni și 24 zile- ofițer al Serviciului de escortă al Secției management operațional al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI.

12. Potrivit ordinului MAI nr. 104 din 21 martie 2003 cu privire la condițiile calculării vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei colaboratorilor unităților cu destinație specială din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și ordinului nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul MAI, perioadele menționate urmează a fi calculate reieșind din coeficientul 1:2, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în total 01 an 11 luni și 04 zile. Astfel, vechimea totală în muncă cu înlesniri la 17 noiembrie 2022 a constituit 25 ani 03 luni 03 zile.

13. Reclamantul a declarat că argumentele reprezentanților Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu pot fi raportate la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și nu constituie temei de stabilire a pensiei, sunt eronate. Potrivit normelor invocate este dovedit că perioada de activitate în calitate de polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău, 03 martie 2003-08 iulie 2003 și perioada 30 iulie 2018 -12 martie 2019, în calitate de ofițer al Serviciului de escortă al Secției management operațional al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, urmează a fi raportate la prevederile pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 decembrie 1994.

14. În temeiul art. 16, alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, normative ale autorităților administrației publice central de

specialitate și ale autorităților publice autonome, sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Astfel, ordinul MAI nr. 96/2018, respectă rigorile legale indicate, întrucât acesta a fost emis în conformitate cu prevederile pct. 7, litera g) și pct. 8, litera d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994. Iar Plenul Curții Supreme de Justiție prin avizul consultativ din 29 septembrie 2014, s-a expus în partea ce ține de aplicarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 decembrie 1994, în special a pct. 8, lit. d), implicat asupra calculării vechimii în muncă a persoanelor care au efectuat serviciul în cadrul serviciului escortă și pază. Astfel, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesniri este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume instituția în care persoana exercită serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 decembrie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și data pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare și să exercite serviciul nemijlocit în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici. Această concluzie derivă și din Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014, care statuează expres că penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Subsecvent, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător. Simplul dezacord formal al Casei Naționale de Asigurări Sociale cu actul administrativ normativ menționat, nu prezintă un temei pentru respingerea cererii. Calcularea vechimii în muncă în vederea stabilirii pensiei în condițiile Legii nr. 1544/1993 și Hotărârii Guvernului nr. 78 din 12 februarie 1994, inclusiv cu anumite perioade cu avantaje, urmează a fi efectuată după eliberarea din serviciu, în cazul întrunirii condițiilor necesare. Elementul principal fiind vechimea în serviciu necesară obținerii dreptului de a beneficia de pensie, la solicitarea titularului acestui drept. Respectiv, la data eliberării din serviciu, Inspectoratul de Poliție Ialoveni al IGP al MAI i-a eliberat calculul potrivit căruia la 17 noiembrie 2022, stagiul vechimii în muncă cu avantaje a constituit 25 ani 03 luni 03 zile. Conform prevederilor

art. 13, lit. a) din Legea 1544/1993 au dreptul la pensie pentru vechime în serviciu, militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care au o vechime în serviciu de 25 de ani.

15. Reclamantul a considerat că prin decizia emisă de subdiviziunea teritorială și prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale i s-a încălcat dreptul la pensie, drept recunoscut de lege, cu calcularea și includerea vechimii în muncă cu avantaje pentru perioada de activitate în cadrul secției pază, arest și escortă a persoanei reținute și arestate, precum în izolatorul de detenție.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

16. Prin încheierea din 09 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins atragerea în proces în calitate de terți a Ministerului Afacerilor Interne și a Inspectoratului General al Poliției.

17. Prin încheierea din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a declarat inadmisibilă cererea reclamantului Ghenadie Sănduță împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 1.000 de lei.

18. Prin hotărârea din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ialoveni) nr. 40/2023/381 din 11 ianuarie 2023 și actul administrativ emis în procedura prealabilă nr. S-208/23 din 06 februarie 2023 privind refuzul stabilirii pensiei lui Ghenadie Sănduță. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să-i stabilească lui Ghenadie Sănduță pensie pentru vechime în serviciu, care constituie 25 ani 03 luni 03 zile în baza certificatului nr. 78 din 30 noiembrie 2022, eliberat de Inspectoratul de poliție Ialoveni, începând cu 18 noiembrie 2022. S-a încasat cheltuielile de judecată în sumă de 200 de lei de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ghenadie Sănduță.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

19. La 12 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.56), Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat, iar la 19 aprilie 2024 a fost depusă motivarea apelului împotriva hotărârii din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 02 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale. S-a menținut hotărârea din 27 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

21. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, hotărîrea instanței de fond este întemeiată, adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural.

22. Actele cauzei atestă că în temeiul ordinului nr. 105 ef. din 23 iulie 1998, Ghenadie Sănduță a fost înmatriculat la studii în Colegiul de Poliție a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de la 01 august 1998 până la 16 iulie 2000 (f.5 dosar administrativ). Potrivit ordinului nr. 94 ef. din 09 august 2000 a fost numit polițist al Batalionului pentru paza băncilor din municipiul Chișinău a DPS de la 16 iulie 2000 până la 03 martie 2003 (f.19 dosar administrativ). Prin ordinul nr. 20 ef. din 03 martie 2003 a fost numit polițist al Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău, începând cu 03 martie 2003 până la 08 iulie 2003 (f.22 dosar administrativ). Prin ordinul nr. 105 ef. din 04 august 2003 a fost numit inspector de sector, de la 08 iulie 2003 până la 30 iulie 2018 (f.d.14). Prin ordinul nr. 365 ef. din 30 iulie 2018 a fost numit prin transfer ofițer al serviciului de escortă al Secției management operațional a Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, începând cu 30 iulie 2018 (f.23 dosar administrativ). Prin ordinul nr. 104 ef. din 18 martie 2019 a fost numit inspector principal, ofițer de sector al Sectorului de Poliție nr. 1 Ialoveni al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, din 12 martie 2018 (f.d.16). Prin ordinul nr. 649 ef. din 15 noiembrie 2022 au încetat raporturile de serviciu al funcționarului public cu statut special în temeiul art. 38, alin. (1), lit. c) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI, nr. 288 din 16 decembrie 2016, începând cu data de 17 noiembrie 2022, în legătură cu acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

23. Potrivit certificatului nr. 78 din 30 noiembrie 2023, eliberat de Inspectoratul de Poliție Ialoveni, la eliberarea din serviciu, Ghenadie Sănduță a atins o vechime de serviciu de 25 ani 03 luni 03 zile. La stabilirea vechimii în muncă, inclusiv ce permite dreptul la pensie, a fost inclusă perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău a lui Ghenadie Sănduță (03 martie 2003 – 08 iulie 2003), precum și în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI (30 iulie 2018 – 12 martie 2019), perioadele respective au fost calculate cu coeficientul 2:1, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu – 01 an 11 luni 04 zile (f.31, dosar administrativ).

24. Astfel, potrivit informațiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 din Legea

nr.1544/1993, vechimea în muncă lui Ghenadie Sănduță cu includerea avantajelor constituie în total 25 ani 03 luni și 03 zile.

25. Instanța de apel a menționat că, la caz, s-a demonstrat cu certitudine faptul că Ghenadie Sănduță dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje) pentru stabilirea pensiei, și anume, perioada cuprinsă între 03 martie 2003 – 08 iulie 2003 în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPS Ialoveni IPJ Chișinău, și între 30 iulie 2018 – 12 martie 2019 în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional al Inspectoratului de Poliție Ialoveni al IGP al MAI, perioade ce urmează a fi luate în calcul – două luni vechime de muncă pentru o lună de serviciu, întrucât instituțiile enumerate au menirea deținerii persoanelor reținute sau arestate și care fac parte din categoria instituțiilor penitenciare prevăzute la art. 6, alin. (2) din Legea nr. 1036/1996 și respectiv urmează a fi raportate la prevederile pct. 8 din HG nr. 78/1994.

26. În acest sens, instanța de apel a indicat că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

27. Totodată, a reținut că prima instanță corect a stabilit ilegalitatea deciziei privind refuzul stabilirii și achitării pensiei a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în conformitate cu Legea nr.1544/1993, în privința lui Ghenadie Sănduță.

28. Prin urmare, aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea pârâtă și, respectiv, efectuate acțiunile corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă în privința lui Ghenadie Sănduță.

29. Instanța de apel a supus criticii argumentele apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale precum că subdiviziunile de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie, nu cad sub incidența pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994, întrucât acestea contravin normelor menționate, în sensul căroră pentru unele categorii de persoane este prevăzut calcularea vechimii de muncă conform – două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, faptul dat fiind reglementat de art. 33, alin. (2), (3), lit. a) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 (art. 53 din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017), pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

30. În concluzie, instanța de apel a constatat fără echivoc că este corectă concluzia primei instanțe cu privire la ilegalitatea actelor administrative contestate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

31. La 11 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.110), Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 02 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

32. În susținerea recursului, recurentul a invocat că, instanța de apel la examinarea cauzei a emis o decizie pripită nefiind studiate minuțios actele normative în vigoare, care reglementează obiectul litigiului. Decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe le consideră neîntemeiate, rezultă din interpretarea în mod eronată a legii materiale aplicabile, și anume pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, în vigoare până la 28 decembrie 2023 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar. Legiuitorul este unica autoritate care are dreptul de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale, respectiv, a apreciat critic poziția instanței de apel care în lipsa temeiului legal a dispus respingerea cererii de apel.

33. Recurentul a susținut că instanța de apel nu a analizat argumentele invocate în cererea de apel referitor la certificatul emis de Inspectoratul de Poliție Ialoveni nr. 78 din 30 noiembrie 2022, în care se reflectă vechimea în muncă calculată cu înlesnirile de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu conform Ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 pentru perioadele de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, 03 martie 2003-08 iulie 2003 și 30 iulie 2018-12 martie 2019. Certificatul nominalizat era nul din oficiu, din motiv că prevederile actului normativ care au fost la baza emiterii acestuia depășeau prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. În legislația națională nu exista un act normativ care prevedea acordarea înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru colaboratorii Ministerul Afacerilor Interne care au activat sau activează în cadrul Izolatorului de detenție provizorie. Instanța de apel și instanța de fond urmau să aprecieze dacă la calcularea vechimii în muncă pentru perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, poate fi aplicat pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în care era prevăzută modalitatea acordării înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544/1993.

34. Potrivit pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în vigoare până la 28 decembrie 2023, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordau următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. Astfel, certificatul nr. 34/47-1108 din 02 ianuarie 2023 eliberat de Inspectoratul de Poliție Ialoveni era nul. Intimatul nu a activat într-o instituție penitenciară cum era reglementată în pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în vigoare până la 28 decembrie 2023.

35. De asemenea, a apreciat critic soluția instanței de apel. În cazul din speță instanța a confundat activitatea militarilor dintr-o instituție penitenciară asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, cât și Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar abrogată la 16 mai 2018 care garantează expres acordarea înlesnirilor respective cu activitatea militarilor în cadrul Izolatorului de detenție provizorie din cadrul Inspectoratului de Poliție care nu este o instituție penitenciară, asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, care la rândul său nu prevede acordarea înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru colaboratorii care activează în cadrul Izolatorului de detenție provizorie. Reglementările ce se regăseau în pct. 8, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în vigoare până la 28 decembrie 2023, erau aplicabile doar colaboratorilor instituțiilor penitenciare. Pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesniri conform pct. 8, lit. d), era necesar ca persoana să întrunească condiția că instituția în care a activat să fie o subdiviziune indicată în punctul menționat și asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 300/2017 în care sunt expres prevăzute înlesnirile nominalizate. Intimatul nu întrunea condițiile enumerate, deoarece, a activat în cadrul Izolatorului de detenție provizorie, care nu era o instituție penitenciară și nu se regăsea în pct. 8, lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, în vigoare până la 28 decembrie 2023. Astfel, temei de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă în conformitate cu datele reflectate în certificatul nr. 78 din 30 noiembrie 2022 eliberat de Inspectoratul de Poliție Ialoveni, nu există.

36. Suplimentar, recurentul a indicat că prin Hotărârea Guvernului nr. 494/1997 „Pentru modificare și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului”, pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, persoanelor din corpul de comandă

și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, a fost completat cu lit. d), în vigoare până la 28 decembrie 2023, care reglementa dreptul de a calcula două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu desfășurat nemijlocit în închisori, izolatoarele de anchetă penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. Modificările operate în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 au fost efectuate în conformitate cu prevederile art. 33 din Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar abrogată la 16 mai 2018 și nicidecum în temeiul unui alt act normativ care stabilește astfel de garanții și pentru colaboratorii MAI sau IGP. Temeiul legal de emitere a actelor normative este expres stabilit la art. 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

37. Referitor la ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu stalul special și militar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, adoptat în scopul aplicării corecte a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, recurentul a apreciat critic, deoarece ordinul nominalizat depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

38. Cu referire la art. 16, alin. (1), (2) din Legea nr. 100/2017, a menționat că prevederile actelor normative ale administrației publice centrale de specialitate se aplică numai în partea în care nu depășesc cadrul stabilit de actul normativ de nivel superior pentru executarea căruia a fost emis și nu contravin prevederilor respective. Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, aprobat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78/1994, nu poate să depășească prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis, limitându-se strict la cadrul stabilit de actul normativ, în special doar la lista exhaustivă a înlesnirilor care se iau în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei reglementate expres în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994. Orice act emis în baza ordinului menționat, urma a fi considerat nul din oficiu. Instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material.

39. La 20 ianuarie 2025, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului copia recursului, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele dosarului (f.d.119).

40. La 04 februarie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d.120), Ghenadie Sănduța a depus referință la recurs, solicitând respingerea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

41. Articolul 244 din Codul administrativ:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

(2) Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

42. Articolul 245 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

43. Articolul 245¹ din Codul administrativ:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

44. Articolul 246 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: h) recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Referitor la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 02 octombrie 2024, iar la 13 ianuarie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d.105), instanța ierarhic inferioară a notificat decizia motivată. Astfel, recursul a fost depus cu respectarea prevederilor articolului 245 din Codul administrativ.

46. Din analiza prevederilor articolelor 245¹-246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

47. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

48. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

49. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la articolul 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de apel, care au fost analizate de către Curtea de Apel, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolul 6 § 1 al Convenției.

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la articolul 245¹ din Codul administrativ.

52. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

53. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

54. Instanța de recurs notează că recurentul nu a indicat niciun temei de drept a recursului în sensul art. 245¹ din Codul administrativ, limitându-se la expunerea repetată a argumentelor pe fond, invocând formal art. 244, art.245, art.247, art.248 alin.(1) lit.c) din Codul administrativ.

55. De asemenea, instanța de recurs consideră necesar a evidenția la caz practica stabilă și uniformă a Curții Supreme de Justiție pe această categorie de cauze, după cum urmează: O. Gherman vs CNAS, decizia nr. 3ra-760/24 din 02 iulie 2025 a Curții Supreme de Justiție; N. Chistruga vs. CNAS, decizia nr. 3ra-751/24 din 14 mai 2025; V. Bogdan vs. CNAS, decizia nr. 3ra-909/24 din 15 octombrie 2025 a Curții Supreme de Justiție; C. Bordian vs CNAS, decizia nr. 3ra-943/24 din 15 octombrie 2025 a Curții Supreme de Justiție; V. Cazacu vs CNAS, decizia nr. 3ra-70/24 din 19 iunie 2025 a Curții Supreme de Justiție; I. Chiperi vs CNAS, decizia 3ra-589/24 din 01 octombrie 2025 a Curții Supreme de Justiție, etc.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

57. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

58. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A)

59. Din aceste motive, în conformitate cu articolul 230 și articolul 246, alineatul (2), litera h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Elena Croitor